№ 277. Sobota 1. Grudnia 1860. Rok wydania 50.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Niemce. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

C. k. dyrekcya finansów krajowych we Lwowie nadała posadę poborcy przy nowoutworzonym głównym urzędzie celnym na stacyi kolei żelaznej w Przemyślu drugiemu kontrolorowi wyższego urzędu w Krakowie *Franciszkowi Heruth*, a posadę kontrolora husiatyńskiemu poborcy celnemu *Alexandrowi Robakowskiemu*, oficyałami urzędowymi mianowała *Jana Petri* i *Ignacego Brodniewicza*, a asystentami urzędowymi *Wincentego Barwitscha* i *Hippolita Nowinskiego*.

Lwów, 25. listopada 1860.

Sprawy krajowe.

(Obwieszczenie c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego.)

Prezes Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego ma zaszczyt donieść, że w wykonaniu ustawy, 29te ogólne zgromadzenie półroczne odbędzie się we Lwowie dnia 25. i następnych stycznia 1861 roku w sali wydziału Stanów krajowych, w gmachu zakładu narodowego imienia Ossolińskich, na które szanownych członków Towarzystwa niniejszem uprzejmie zaprasza.

Podczas tego zgromadzenia urządzona będzie wystawa pomologiczno-rolnicza: zbóż, warzyw, owoców, oprzędów jedwabnych i innych przedmiotów z gospodarstwem wiejskiem styczność mających.

Zechcą przeto szanowni członkowie i inni gospodarze, najdalej do dnia 20. stycznia 1861 roku, nadesłać do kancelaryi Towarzystwa próbki swoich ziemiopłodów.

Prócz zdania sprawy z czynności Towarzystwa za czas od 23. czerwca do 31. grudnia 1860 roku, i przedłożenia rachunków z funduszów mu powierzonych za cały rok 1860, na posiedzeniach tego zgromadzenia, w odpowiednych sekcyach, roztrząsane będą przedmioty zawarte w poniżej umieszczonych pytaniach.

Pytania

przeznaczone do rozbioru na 29 ogólnem zgromadzeniu Towarzystwa gospodarskiego galic. dnia 25. i następn. stycznia 1861 roku odbyć się mające.

I. Sekcya rolnicza.

1. Jakiego rodzaju pognoju, stałego czyli płynnego, używają u nas gospodarstwa postępowe do użyźniania łąk, i z jakim skutkiem okazanym liczbami?

2. Czy uprawa chmielu na tykach jednosążniowych a potem poziomo na drótach rozścielającego się, u nas jest praktykowaną, — z jakim skutkiem? i która uprawa: czy na tykach wysokich, czyli też dopiero co wzmiankowana pierwszeństwo ma pod względem ilości i jakości kwiatu chmielowego?

3. W nazwach niektórych rodzajów gruntów, w potocznej mowie używanych, zdaje się, że zachodzi niejednostajność pojęć co do natury gruntu, tą samą nazwą ocenionego; wypadałoby przeto porozumieć się w tym względzie i określić:

Czy rozumienie nasze miejscowe pod nazwą *rędzina* jest toż samo co redzina u mieszkańców np. nad Nidą? Jeżeli inne — więc jaki jest skład mineralny naszej rędziny, a jaki tamtej? Jaki skład naszej *borowiny*? czy nie ten sam, co rędziny nad Nidą, i jakie cechy są wydatne tych rodzajów gruntów?

Podobnież wypadałoby oznaczyć skład mineralny i cechy gruntu *rumuszowego*, *szutrowatego*, *żwirowatego* — aby wiedzieć, czy to synonimy prowincyonalne tegoż samego gatunku gleby, czy też te nazwy odmienne gatunki gruntu oznaczają?

Zbadaćby przytem wypadało, czyli są inne podobne wątpliwości co do nazw innych gatunków gruntów, aby gospodarze w swych wzajemnych stosunkach łatwiej się porozumiewać mogli.

4. Słyszeć się dają często podzielone zdania gospodarzy co do dobroci pługów: albowiem jedni zachwalają pługi Zugmajera, inni Zieleniewskiego, inni Gołaszewskiego, inni ruchadła i t. d. Aby przeto w ocenianiu ich dobroci przy samem już kupnie można mieć niemylne a przynajmniej wielce prawdopodobne skazówki, posłużyćby do tego mogło rozwiązanie następujących pytań:

a) Na czem polega dobry kształt, dobra budowa trzósła i jego osadzenie w grządzielu? i jakie są tego powody?

b) Na czem polega podobnież, czyli jakim warunkom czynić zadość powinna dobra budowa lemiesza i dla czego tak być powinno?

c) Podobnež zapytania stosują się 1) do płuzy czyli ławy albo nasadu; 2) słupic; 3) odkładnicy; 4) grządzieli; czepig dla pługów nakoleśnych lub bezkoleśnych; 5) kółek, przodkary dla nakoleśnych; 6 stawidła dla bezkoleśnych.

d) Jaka wzajemna harmonia między temi wszystkiemi częściami być powinna w dobrze zbudowanym pługu i jak jej praktycznie przy kupnie pługa dociekać?

e) Z powyżej wymienionych części, które powinny ulegać zmianom stosownie do natury gruntu? i jakim zmianom ze względu na dobre wykonanie roboty, pospiech, oszczędność materyału i zmniejszenie oporu w pociągu?

5. Czy ze względów ogólnych ekonomicznych, a mianowicie z uwagi na zmiany w położeniu gospodarstw za ustaniem pańszczyzny nieuniknione, pilniejszym jest nakład na poprawę łąk, czyli też bezpośrednio na rolę?

II. Sekcya chowu bydła.

6. Czy w kraju naszym i w jakich właściwie warunkach utrzymanie bydła całkowite lub częściowe na stajni w porze letniej opłaci się, i jakie korzyści, te dwa sposoby utrzymania przynieść mogą, bezpośrednio z podniesienia dochodu z hodowli bydła, a pośrednio z powiększenia ilości nawozu?

7. Jakie mogą być przyczyny wywiązywania się stale rozgorzeliny śledziony (karbunkułu) w pewnych miejscowościach, i jakie byłyby na to środki zaradcze?

8. Czy pożytki zapewnione dawaniem soli bydlęcej to jest z gencyjaną przyprawionej inwentarzowi opłacą się przy cenie, po jakiej też sól nabywać przychodzi?

9. Jakiej rasy nierogaciznę należy nam z korzyścią hodować? czy rasę angielską, której wypas mniejszym kosztem odbywa się, czyli zaś rasę krajową, która nam dostarcza szczeci nie tylko na potrzebę własną, ale oraz stanowi niepospolity artykuł wywozowy?

III. Sekcya chowu owiec.

19. Czy w kraju jest praktykowane utrzymanie owiec w lecie na stajni na paszy koszonej, z wyjątkiem wypuszczania ich tylko dopiero na ściernie?

11. Od zniesienia pańszczyzny, tak na Szląsku, w Morawach, jak i u nas upadł chów owiec i ten z każdym dniem się zmniejsza. Przyczyna na Szląsku i Morawach wiadoma, gdyż z upadkiem przymusowej robocizny zniesione zostały służebności, a tem samem pobierane od gromad dziesięciny ze zbiorów roli; ubyło więc paszy, co pociągnęło za sobą niemożność utrzymania inwentarza i owiec na dawne rozmiary. Ale w kraju naszym, gdy uprawa roślin pastewnych jest mniej kosztowną, a upraszcza i przygotowuje, że tak powiedzieć można, porządek zasiewów rolnych:

a) Co jest powodem upadku chowu owiec i jakim sposobem rozbudzić na nowo chęć zaprowadzenia owczarń i podniesienia chowu owiec?

b) Jakich owiec doradzać zaprowadzanie? zkąd nabywać i zakupywać matki i z jakiemi je łączyć baranami, aby najkorzystniej przyjść do owczarni najodpowiedniejszej tak co do dochodu, jako i siły, to jest zdrowia owiec?

c) Czy w kraju naszym, tak dla okolic górzystych jako i płaskich, odpowiadają tejże samej rasy owce, lub czyby nie było korzystniej hodować w okolicach górzystych krajowe, które należałoby uszlachetniać szkockiemi, a zaś w okolicach położystszych elektoralnemi lub negrettami?

12. Wzywa się gospodarzy tak prowadzących chów bydła jako i owiec, szczególniej w okolicach, gdzie gorzelnie są niemożebne, aby zechcieli przysłać na przyszłe zgromadzenie wykazy szczegółowe kosztu utrzymania bydła i owiec i jak toż się opłaciło.

Wykazy te obejmować powinny:

a) Rozległość obszarów folwarku. *b)* Ile sztuk bydła lub owiec utrzymywano? *c)* Koszta zwykłe bieżące ile wynosiły? *d)* Jakie korzyści w gotowiźnie przyniósł chów bydła lub owiec? *e)*

Jaka część roli sprawiona została przy hodowli bydła, a jaka przy owcach?

13. Ponieważ wyrobiła się opinia, że przy chowie owiec uzyskuje się bardzo mało i nieodpowiednego każdej roli pognoju; idzie więc o wykazanie, jak owce mają być hodowane i czyli stosowną karmą lub przez pewne obchodzenie się z owczym pognojem, nie dałoby się zwiększyć ilości i ulepszyć jakości owczego pognoju?

14. Wiadomo, że do r. 1840 przeważała u nas w kraju rasa elektoralna, poźniej zaś dla większego bogactwa wełny zaczęto krzyżować negrettami lub zaprowadzać negretty, pożądaną więc rzeczą byłoby mieć sprawozdania prowadzących owczarnie rasy elektoralnej, krzyżowanej i negrettów, a to z lat kilku dla porównania przychodu z tychże, ze sprzedaży wełny jako i z baranów.

15. Jakie są panujące choroby u owiec i jakie sposoby zaradcze zwykle używane? z opisem położenia miejscowości, zadawanej paszy i innych okoliczności.

IV. Sekcya chowu koni.

16. Jakim sposobem zaradzić upadkowi chowu koni w Galicyi, i jak polepszyć rasę koni roboczych, to jest koni używanych do robót rolnych, koni zaprzężnych i remontowych?

17. Czy wyścigi konne mogą przyczynić się do podniesienia i poprawy hodowli koni w kraju?

18. Jakiej rasy ogierami można najskuteczniej poprawić rasę koni roboczych? Posiadacze znaczniejszych stad zechcą udzielić Towarzystwu gospodarskiemu swych rad i objaśnień w tych materyach.

V. Sekcya sadownicza.

19. Które gatunki jabłek i gruszek są najsposobniejsze do tego, aby się stały przedmiotem handlu?

20. Który ze znanych trzech sposobów mnożenia drzew owocowych (szczepienie, oczkowanie i kożuchowanie) prowadzi najprędzej do wystawienia znacznego sadu?

VI. Sekcya jedwabnicza.

21. Jakie byłyby najskuteczniejsze sposoby zachęcenia naszego ludu wiejskiego do rozmnażania drzew morwowych.?

VII. Sekcya technologiczna.

22. Gdy naszą okowitą prowadzi się znaczny handel za granicę: do Włoch, Francyi i w inne miejsca, a okowita ta najprzód idzie do Wiednia — tam w fabrykach rektyfikacyjnych przerabia się na spirytus rektyfikowany czysty — dopiero staje się produktem handlu zagranicznego nasuwa się pytanie: czy nie byłoby na czasie założyć fabryki rektyfikatu spirytusu u nas w Galicyi? czy na małą skalę u pojedyńczych posiadaczy gorzeln? czy też na wielką skalę? przez spółki lub przez akcye?

Prócz tych pytań może który z członków naszego Towarzystwa obznajomiony jest bliżej z handlem spirytusu czyszczonego, z fabrykacyą spirytusu onegoż — zechce nas objaśnić: jaka jest różnica cen spirytusu czyszczonego i nieczyszczonego? jakie wydatki, potrzebne do założenia fabryk rektyfikacyi — słowem o wszystkiem, coby mogło dać wyobrażenie o korzyściach i użyteczności założenia takich fabryk.

23. Przy zbliżającej się kolei żelaznej do naszych stron, czy nie byłoby korzystnie pomyśleć o założeniu fabryk krochmalu ze zboża lub z kartofli, które za granicą w Niemczech i innych krajach w wielkiej ilości exystują? Czy my w kraju naszym, mając zwykle daleko niższe ceny zboża niż za granicą, utworzywszy fabryki krochmalu, moglibyśmy z korzyścią konkurować z fabrykami zagranicznemi, sprzedając nasz krochmal za granicę? Do rozwiązania tego pytania potrzebne byłyby data statystyczne fabryk istniejących za granicą — handlu tym artykułem — nakładu na założenie takich fabryk. Odpowiedź na to zadanie na przyszłe posiedzenie zimowe byłaby pożądaną.

24. Kadzie fermentacyjne głębsze okazują się lepsze do fermentacyi, a tem samem do wydatku spirytusu. Jaka jest tego przyczyna?

25. Czy wygrzewacz roboczy (Maischwärmer) potrzebny jest w gorzelniach czy nie?

26. Czy używają w kraju w gorzelniach do zacierów i do hołowicy słodu zielonego, bez dodatku słodu suchego? czy z korzyścią? i czy tym sposobem mogłyby się obejść gorzelnie bez suszarni słodu?

27. Na Szląsku austryackim w dobrach Arcyksięcia Albrechta w Cieszynie, urządzoną jest na sposób amerykański wyprawa lnu i konopi. Podług dat podanych przez znawcę w tej mierze znamienitego, pana c. k. radcę Reutera, okazuje się, że z morga ziemi lekkiej zbierają przeciętnie rokrocznie po 4 centnary lnu czystego włókna, którego centnar sprzedają po 40 złr. m. k. Konopi zaś wprawdzie z ziemi silniejszej uzyskują przeciętnie po 8 centnarów wartości czystego włókna po 20 złot. Przyrząd do wyprawy na małą skalę po zbiorze z kilku do 10 morgów jest bardzo mało kosztowny. Pytanie: czy już gdzie w kraju naszym sposób ten wyprawy włókna istnieje? gdyż byłby bardzo pożądanym.

28. Jakiego rodzaju wiatraki w kraju się znajdują? Jakie wiatraki są najlepsze? Jakim sposobem zaradzić brakowi dobrych majstrów, którzyby młyny wszelkiego gatunku dobrze stawiać i utrzymywać umieli?

Dla sekcyi administracyjnej i ekonomii politycznej pozostały jeszcze pytania w sprawach dzielenia lub regulacyi pastwisk gminnych, niedzielności i łączenia posiadłości wiejskich i dziedziczenia posiadłości włościańskich, — zawarte w liście okolnym z dnia 21. października 1859 r. do l. 494.

We Lwowie, dnia 26. listopada 1860

Wiceprezes *Krasicki*.

(Rozruchy w Debreczynie. — Doniesienia z Banatu.)

Wiedeń, 28. listopada. Nadeszła tu, pisze *Gazeta wiéd.*, depesza telegraficzna z doniesieniem, że zaszły smutne excesa w Debreczynie dnia 26. b. m. o 7. godzinie wieczorem przy pochodzie z muzyką i pochodniami na powitanie Nadeszpana komitatu Szatmarskiego, hr. Karolyego w przejeździe jego na to miasto. Wojsko musiało wystąpić i uwięziło 20 do 30 osób. Powzięto wszelkie środki, aby zapobiedz stanowczo na przyszłość powtórzeniu podobnych wypadków.

— *Temesv. Ztg.* donosi pod d. 26. b. m.:

„Jego Excel. cesarski komisarz i komenderujący jenerał fml. Alexander hrabia Mensdorff-Pouilly, ażeby wyrozumieć poprzednio życzenia i żądania tutejszych narodowości i wyznań, względem stanowczego stanowiska politycznego naszej prowincyi, rozpoczął w sobotę dnia 24. b. m. odpowiednie przesłuchania, a mianowicie w okręgu stolicy Temesvar. Osoby wszelkich stanów, narodowości i wyznania, które zaproszono, by wypowiedziały zdanie swe i życzenia, dzielą się o ile potąd wyrozumieć można, na trzy odrębne grupy. Podczas gdy jedna część pragnie, ażeby województwo i banat Temeski były wcielone w sposób, jaki był przed r. 1848, a druga część przeciwnie stara się utrzymać prowincyę, jaka jest teraz, pragną inni, ażeby wcielano te prowincye do Węgier tylko pod dostateczną gwarancyą, że będą szanowane i zapewnione narodowości.

Chociaż rozmaite podają projekta, jakby zapewnić te gwarancye, w tem się przecież wszyscy zgadzają, że wcielenie z Węgrami może nastąpić tylko pod warunkiem samodzielnej, narodowej, samoistnej administracyi każdego ziemstwa.

Za bezwarunkowem wcieleniem są Węgry i Niemcy, zaś ci co chcą, ażeby utrzymać prowincyę na obecnem stanowisku, albo pod gwarancyą zapewniającą narodowość, są Serbowie i Rumuny.

Przesłuchania, które w stolicy rozpoczęły się dnia 24. b. m. z mężami zaufania i trwały d. 26. b. m. w obwodzie temeszwarskim, rozciągną się d. 27. na obwód lugolski, ażeby wyrozumieć życzenia i zdania mieszkańców.

Pomimo tak ważnej sprawy, zachowuje się ludność jak zwykle spokojnie i statecznie, i z pewnością oczekiwać można, że się tak do ostatka zachowa.

Hiszpania.

(Wyrok w sprawie zamachu.)

Z Madrytu donoszą telegraficznie pod d. 24. b. m.: „Sprawca zamachu na życie Królowej jest uwolniony od oskarżenia. ale wydany pod dozór w domu obłąkanych. — Kabylowie w Melilli wypowiedzieli Cesarzowi marokańskiemu posłuszeństwo.

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Ambasador do Wiednia mianowany.)

Londyn, 26. listopada. Cesarzowa austryacka odjechała z Plymouth wczoraj zrana o godzinie 9½ przy pomyślnym wietrze. Podczas pobytu w Plymoucie była Jej ces. Mość cierpiącą.

— Rozszerzona przed kilkoma dniami pogłoska o przybyciu Cesarza Napoleona do Anglii wynikła — jak się teraz pokazało — z podobieństwa pewnego pasażera francuskiego z Cesarzem. Przybycie jego oznajmił tu z Hawru telegrafem ktoś z prywatnych, i dyrektorowie południowo-zachodniej kolei udali się zaraz do dworcu, by przyjąć należycie dostojnego gościa.

— *Observer* pisze: Królowa mianowała lorda Bloomfield nadzwyczajnym ambasadorem i jeneralnym pełnomocnikiem (Ambassador Extraordinary and General Plenipotentiary) przy dworze ces. król. austryackim. Julian Fane, obecnie sekretarz legacyi w Wiédniu, jest mianowany sekretarzem poselstwa na dworze austryackim, a lord August Loftus nadzwyczajnym posłem i pełnomocnym ministrem na dworze berlińskim.

Francya.

(Dekret cesarski. — Z podróży Cesarzowej. — Wiadomości bieżące.)

Paryż, 25. listopada. Dzisiejszy *Monitor* zawiera następujący dekret cesarski:

Napoleon z Bożej łaski i woli ludu Cesarz Francuzów itd.

Chcąc nadać wielkim ciałom politycznym większy udział w ogólnej polityce naszego rządu i świetny dowód naszego zaufania,

Zadekretowaliśmy i dekretujemy co następuje:

Art. I. Senat i ciało prawodawcze będą co roku przy otwarciu sesyi wotować odpowiedź na naszą mowę tronową.

Art. II. Adres ma być wotowany w przytomności komisarzy rządowych, którzy będą mogli przedłożyć izbie wszelkie objaśnienia w przedmiocie wewnętrznej i zewnętrznej polityki cesarstwa.

Art. III. Aby ułatwić ciału prawodawczemu objaw swej myśli w ułożeniu ustaw i wykonaniu prawa wnosić poprawki przywracamy moc obowiązującą artykułowi 54 naszego dekretu z dnia 22. marca 1852, i czynimy zmianę w regulaminie ciała prawodawczego, jak następuje:

Zaraz po rozdaniu projektu do praw w dniu oznaczonym z biora prezydyalnego i przed mianowaniem specyalnych komisyi, zbierze się ciało prawodawcze w tajemny komitet, i rozpoczyna się suma-

ryczna dyskusya nad projektem do praw, w której biorą udział komisarze rządowi.

Powyższa uchwała nie odnosi się do projektów do praw czysto miejscowych, lub też w razach nagłych.

Art. IV. Ażeby przyspieszyć druk rozpraw senatu i ciała prawodawczego, przedkłada się senatowi następująca uchwała: „Sprawozdania z posiedzeń senatu i ciała prawodawczego, redagowane przez sekretarzów pod okiem prezydentów każdego z obu zgromadzeń, mają być posyłane codziennie wieczorem do wszystkich gazet. Oprócz tego wszystkiego obrady na posiedzeniach mają być stenografowane i w całej osnowie umieszczane nazajutrz w gazetach rządowych.

Art. V. Podczas trwania posiedzeń Cesarz zamianuje ministrów bez departamentu, którzy w porozumieniu z prezydującymi i członkami rady państwa będą w obu zgromadzeniach bronić wniosków rządowych.

Art. VI. Ministerstwo naszego domu zostaje zwinięte. Czynności jego sprawować odtąd będzie wielki marszałek dworu.

Art. VII. Ministerstwo kolonii i Algieru jest zwinięte. Kolonie przechodzą w zakres ministerstwa marynarki.

Art. VIII. Czynności, które nie stoją w bezpośrednim związku z publicznem oświeceniem lub wydziałami uniwersytetu wyłączają się z zakresu ministerstwa oświecenia i przekazują w zakres ministerstwa stanu.

Art. IX. Wydział nadzorczy chowu stąd wyłącza się z zakresu ministerstwa rolnictwa, handlu i robót publicznych i przydziela ministerstwu stanu.

Art. X. Pan hr. Chasseloup-Laubat, były minister Algieryi i Kolonii, mianowany ministrem marynarki i kolonii w miejsce p. admirała Hamelin powołanego do innych czynności.

Art. XI. Pan admirał Hamelin mianowany wielkim kanclerzem legii honorowej w miejsce marszałka Pelissier księcia Małachowy, powołanego do innych czynności.

Art. XII. Pan marszałek Pelissier, książę Małachowy mianowany jeneralnym gubernatorem Algieryi.

Art. XIII. Ministrowie bez departamentu mają stopień i pensyę taką samą, jak ministrowie czynni, biorą udział w naradach ministeryalnych, i otrzymują mieszkanie kosztem państwa.

Art. XIV. Poleca się naszemu ministrowi stanu wykonać niniejszy dekret.

Działo się w pałacu Tuilerskim dnia 24. listopada 1860. Napoleon. Z rozkazu Cesarza minister stanu A. Walewski.

Paryż, 26. listopada Wczorajszy *Monitor* zawiera następujące doniesienie: „Z wielką przyjemnością możemy oznajmić, że stan zdrowia Jej Mości Cesarzowy znacznie się polepszył. Chociaż Jej ces. Mość pragnęła koniecznie zachować *incognito*, poznano Ją przecież wszędzie i przyjmowano z najżywszą sympatyą. W Edinburgu doręczył jej lord burmistrz adres, a pułk szkocki defilował w paradzie przed hotelem, w którym mieszkała, przyczem przegrywała banda muzyczna pieśń Królowy Hortensyi, a lud zebrany licznie wznosił okrzyki na cześć Cesarzowy.“

— Dzisiejszy *Monitor* ogłasza, że ministeryum wyznań nie będzie oddzielone od ministerstwa nauk, gdyż zarząd obudwu będzie spólny.

Belgia.

(Czynności w izbach.)

Bruxela, 24. listopada. Izba przyjęła jednogłośnie na posiedzeniu dzisiejszem budżet długu państwa w całkowitej kwocie 40,616.724 franków. Z usposobienia strony prawej można wnosić, że w dyskusyi nad budżetem ministerstwa spraw wewnętrznych w przyszły wtorek nie przyjdzie do żadnych politycznych rozpraw.

Włochy.

(Wiadomości bieżące. — Doniesienia z Sycylii. — Doniesienia z Neapolu.)

Toskania. W Ombra część ludności darła spisy gwardyi narodowej i wznosiła okrzyki na cześć wielkiego księcia. Aresztowano kilku i stawiono przed sądem.

Neapol. *Pays* pisze: Sycylijskie stosunki na wyspie są niepomyślne. Zdaje się, że Sycylia chce obstawać silnie przy swojej autonomii, i tylko z wielką pracą da się skłonić do ustąpienia. Mesyna jeszcze stawi opór, i zdaje się, nie zechce kapitulować wprzód niż Gaeta, a Gaeta chce się trzymać. Jednak sądzą, że niebawem przyjdzie i twierdza Mesyny w oblężenie. Dyktaturze sycylijskiej nie powiodło się zorganizować siły zbrojne w kraju, których mieszkańcy od dawna są przyzwyczajeni do spokojnego życia, i dlatego tem mniej są przychylni wymaganiom i karności służby wojennej.

W porcie mesyńskim stoją francuskie i angielskie okręta, przewidując wypadki, które wkrótce nastąpią. Anglia ma tam okręt liniowy i parową fregatę, a Francya dwa okręta liniowe, na jednym z nich jest wywieszony pawilon kontradmirała Jehenne.

— *Gazeta wiedeńska* pisze: „Przytaczamy prywatną korespondencyę *Monitora de la Flotte* z Tulonu z dnia 22. listopada: Statek pakunkowy, który niedawno przypłynął z Włoch do Marsylii i znajdował się dnia 17go wieczór pod Gaetą, dostrzegł przysposobienia, w wojsku sardyńskim ruch, z których wnosić było można, że nazajutrz uderzą na Gaetę, o czem dzienniki donosiły telegraficznie. Francuska eskadra pod rozkazami wiceadmirała Tinan stoi zawsze jeszcze w tutejszej zatoce w odległości 5 do 6 mil od Molo di Gaeta i prawie naprzeciw dzielnicy marynarskiej, która była widownią ostatnich wypadków. Dywizya piemoncka nie posunęła się bliżej Gaety; zdaje się, że postanowiła zaniechać ataku od morza. Admirał Persano powrócił do Neapolu. Francuska eskadra była kompletna, prócz okrętu „Tage“, który stoi pod Mesyną z dwoma statkami „la Mouette“ i „le Prony“, które utrzymują ciągłą komunikacyę z Neapolem.“

Niemce.

(Uchwały sejmu związkowego.)

Frankfurt, 25go listopada. Dzienniki ogłosiły urzędowe sprawozdanie z sejmu federacyjnego z d. 22. b. m.; między ważniejszemi, przytaczają przedmiot zaprowadzenia jednostajnej miary i wagi rozbierany; w czem powzięto następującą uchwałę: 1) Gdy najwyższe i wysokie rządy Austryi, Bawaryi, Saxonii, Hanoweru, Wirtembergu, Badenu, Wielkiego księstwa Hesyi, Oldenburga, Bremy i Hamburga przyrzekły wysłać komisarzów do komisyi, która ma się zgromadzić na mocy uchwały związku z dnia 28. czerwca b. r. na narady względem zaprowadzenia równej miary i wagi w państwach związkowych, uprasza się najwyższe i wysokie rządy, które także chcą wyprawić znawców, tak ich wysłać, ażeby d. 10. stycznia w przyszłym roku, mogli się zgromadzić w Frankfurcie i rozpocząć swoje obrady. 2) Uprasza się wysokie rządy, które jeszcze nie doniosły wyboru komisarza, uczynić to przed wspomnionym terminem. 3) Uprasza się prezydyum, za poradą wydziału postarać się o lokal i w ogólności o wszystkie potrzeby ułatwiające prace komisyi, także wydać komisyi z archywu akta odnoszące się do zaprowadzenia równej miary i wagi.

Wypada nadmienić, że ta uchwała była jednomyślna, i że mianowicie poseł pruski jako członek wydziału nie brał udziału w obradach wydziału, stosownie do swojego oświadczenia na posiedzeniu dnia 27. października, a także przy głosowaniu oświadczył, że rząd królewski nie będzie brał udziału z przyczyn dawniej wypowiedzianych.

Oznajmiono także, że Austrya mianowała komisarzem p. Ettingshausena, ces. radcę rządowego i dyrektora fizykalnego instytutu na uniwersytecie wiedeńskim, zaś Saxonia profesora Dr. Hülse, dyrektora politechnicznej szkoły w Dreźnie.

Prócz wspomnionych spraw przyszły także pod obrady i zostały rozstrzygnięte sprawy względem administracyi twierdz związkowych.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Kassel, 28. listopada. Jutro w południe utworzy minister spraw wewnętrznych Vollmar sejm krajowy.

Turyn, 28. listopada. Rada jeneralna zwołana jest na 2go grudnia. Arcybiskup neapolitański jest tu spodziewany.

Medyolan, 28. listopada. Dzisiejsza *Perseveranza* donosi: W Palermie wszczęły się niepokoje. Wiktor Emanuel odwleka swój odjazd do tego miasta dla niepogody. Villamarina odjechał już do Turynu.

Genua, 28 listopada. W tutejszym warsztacie okrętowym zaczęto budować dwie nowe fregaty. Biskup loretański exkomunikował tamtejsze duchowieństwo za to, że przyjmowało Króla sardyńskiego.

Florencya, 27. listopada. *Monitore Toscano* donosi: Czterdziestu ochotników z Toskanii opanowali miasto Acquapendente w państwie kościelnem, rozbroili żandarmów papieskich i zabrali 19stu w niewolę.

Neapol, 27. listopada. Pinelli wkroczył do Avezzano; w całym tym dystrykcie przywrócono już spokojność.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 30. listopada

Hotel rosyjski: Krzysztofowicz Antoni, z Trybuchowiec. — Kaczkowski Zygm., z Brzeżan. — Cywiński Ign., z Osowiec.

Hotel europejski: Barański Adolf, z Rudłowiec.

Hotel Langa: Steinbach Kar., c. k. porucznik, z Nowego Sadu. — Laskowski Leon, c. k. rotm., z Wiédnia.

Hotel angielski: Federowicz Aloizy, z Żerebnik.

Pod koleją żelazną: Puchalski Edm., c. k. porucz., z Dworca. — Puchalski Mich., z Wołcy.

Pod jelenia: Lipiński Kar., z Urlowa.

Pod białego konia: Papara Henr., z Zubowa ostów.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 30 listopada.

PP. Tyszarski Fel., do Martynowa. — Schenk Jan, c. k. radca finans., do Żółkwi. — Korostenski Marc., do Bielin wielkich. — Petzlow Kajet., do Piwowarczyzny — Lippomann Alf. Józ., do Kijowa. — Szeliski Kazimierz, do Chodaczkowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 29. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	328.35	+ 4.3	82.6	zachodni.	sł.	pochmurno
2 god. po poł.	329.74	+ 6.0	85.6	„	„	„
10. god. wiecz.	330.57	+ 2.8	91.4	połud.-zach.	„	„

TEATR.

Dziś opera niemiecka: **„Prorok“.** Drugi występ gościnny pani Palm-Spatzer.

Termina

sprzedaży, kupna, dzierżawy, licytacyi i t. d.

Dnia 4. grudnia: Sprzedaż budynku rządowego nr. 695 w Tarnopolu.

Dnia 10. grudnia: Sprzedaż realności nr. 159 w Brzeżanach. — Sprzedaż dóbr Szczurowice we Lwowie.

Dnia 11. grudnia: Licytacya na wystawienie budynków parafialnych w Korczowie w Żółkwi.

Dnia 12. grudnia: Sprzedaż sumy Karola Sartiniego zahypotekowanej na dobrach Rosachy we Lwowie. — Sprzedaż realności nr. 69, 70 i 71 w Czerniowcach.

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 30. listopada

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 77.20 Metaliki po 5% za 100 zł. 65.50; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.— Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye. Banku narodowego sztuka 740. ; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 173 60; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Augsburg za 100 zł. południ. niemieck. waluty 117 50. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 137.25. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.50, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—.

Kurs lwowski.

Dnia 30. listopada.		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	43	6	51
Dukat cesarski	„ „	6	45	6	53
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	18	11	31
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	16	2	19
Talar pruski	„ „	2	5	2	9
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.		84	50	85	38
Akcye gal. kol. żelaz Karola Ludwika	bez kuponów	—	—	—	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	65	50	66	25
5% Pożyczka narodowa		76	48	77	23

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 30. listopada.	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . . wal. austr.	84	75
„ przedał „ „ 100 po	—	—
„ dawał „ „ 100	—	—
„ żądał „ „ 100	85	25
Wartość kupona od 100 złr.	1	73⁵/

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 27. listopada.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% . .	62.—	62 50
Z pożyczki narod. po 5%	78 40	79.—
Z r. 1851, ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	66 50	66 60
dtto. „ 4½%	58 50	58 75
dtto. „ 4%	52 50	52 75
dtto. „ 3%	38 75	39 —
dtto. „ 2½%	34.—	34 50
dtto. „ 1%	13.10	13 20
Przez. do wylos. z r. 1839	126.—	126 25
„ 1854	91 —	91 50
„ 1860	88 75	89 75
Renty Como po 42 lir. aus.	16.75	17.—
Wylos. obl. dawn długu państ. po 5%	64.50	65.—
„ 4½%	58 -	58 50
„ 4%	51.—	52 —
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	43.—	43.50
„ 3%	—.—	50.—
„ 2½%	—.—	46.—
„ 2¼%	—.—	41.—
„ 2%	—.—	37 —
„ 1¾%	—.—	33.—
dtto. z procent za granicą . „ 5%	64.50	65 —
„ 4½%	58 —	58.50
„ 4%	51.-	52.—
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Niższej Austryi .	88.—	89 —
Wyż Aust i Salb.	87.—	87 50
Czech	92.—	93.
Morawii	85 —	85 50
Szląska	85.—	85 50
Styryi	87.—	88.—
Tyrolu	97.—	98.—
Kar., Krainy. i Wyb.	90.-	91.—
Węgier	68 —	68 50
Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii . . .	66 —	66 50
Galicyi	66 —	66 50
Siedmiogr. i Bukow.	65 —	65 25
Lom. wen. poż. z r. 1850	—.—	—.—

	pien.	towar
Wen. pożyczka z r. 1859	83 75	84 25
Dług Tyrolu po 5%	64.50	65.—
„ 4%	51 —	52.—
Dług Salcburga „ 3½%	42.50	43.—
„ 3%	—.—	35.—
„ 2½%	—.—	29.—
Dług Krainy . „ 2%	—.—	22.—
„ 1¾%	—.—	21.—
2. Stan oblig. domestykaln.		
po 3% za 100 zł. . .	20.—	21.—
„ 2½% za 100 zł. . .	17.—	18.—
„ 2¼% za 100 zl. . .	16.—	17.—
„ 2% za 100 zł. . . .	14.—	15.—
„ 1¾% za 100 zł. . .	11.—	12.—
3. Akcye.		
Banku nar.	750 —	752
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	174 —	174 10
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	556 -	558 —
Półn. kolei po 1000 zł. m.k.	1982	1984.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	288 —	289 —
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	185 —	185 50
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k. .	111 50	112 50
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	147.—
Lemb.-wen. kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 120 zł. (60%)	190 —	192
Kol. Kar. I ud. po 200 zł. m.k. z wpł. po 120 zł. (60%)	152.50	153 —
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m.k.	22.—	24.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m.k	60.—	65.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	645.—	650.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	85.—	86.—
z wpłatą 60 zł. (30%) .	—.—	—.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł.		
dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k. . . .	—.—	200.—

	pien.	towar.
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a. .	100.—	105.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	397.—	398.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	140.—	170.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	380.—	385.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k. . . .	340.—	345.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k. . . .	—.—	—.—
4. Listy zastawne.		
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	100.—	100 50
10 „ 5%	98	98 50
przeznacz. do los. po 5%	90 25	90 75
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	99.50	100.—
przez. do los. po 5% .	86 25	86 50
Gal. Tow. kred. po 4% . .	84.50	85 50
5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.		
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	92.—	92.50
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	144.	145.—
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	93.—	93 50
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	140 50	141.50
Kol. Gloggn. za 100 zł. .	77.—	78.-
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	92.50	93.
Lloyda za 100 zł. . . .	75.—	76.—
6. Losy.		
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	107 —	107 50
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	94 25	94.75
Pożycz. Trye. po 100 zł. w.a.	110.-	111.-
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	35.75	36.25

	pien.	towar.
Esterhazego po 40 zł. m. k.	86.-	86 50
Salma „ 40 „ „	38.—	38 25
Palfiego „ 40 „ „	35 75	36 25
Clarego „ 40 „ „	36 25	36 75
St. Genois „ 40 „ „	36 75	37.—
Windischgrätza 20 zł. „	22 —	22 50
Waldsteina 20 „ „	25.50	26 —
Keglevicha 10 „ „	14.—	14 25
Weksle.		
(Na 3 miesiące.)		
Amsterdam za 100 zł. hol.	120.	120.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	120	120.—
Berlin za 100 tal. . . .	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal. . .	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	120 25	120 25
Genua za 100 lir. piem. .	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B. .	106 —	106.—
Lipsk za 100 tal.	208 50	209.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt . .	140 —	140.—
Lugdun za 100 fr. . .	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr. . . .	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	—.—	55.75
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a. .	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piastr. woł.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—
Dyskonto weks. Bank. nar. . . .		5%
Procenta za zaliczki Bank. nar. na pap. publ.		5%

Kurs złota.

	w przecięciu w w. a.	
Dukaty ces. men.	6 zł.	67 c.
dtto. pełnej wagi . . .	6 „	66 „
Korona	19 „	29 „
Napoleondor	11 „	18 „
Rosyjski impery.	11 „	48 „
Talar	2 „	10 „
Kurs korony w c. k. kasach	13 zł.	50 c.

KRONIKA.

(Właściciele ziemscy z komitatu preszburskiego) zebrali się przed kilku dniami w Preszburgu, aby zawiązać towarzystwo gospodarskie. Posiedzenie otworzono w dniach 26, 27. i 28. b. m. w wielkiej sali komitatowej.

(Poselstwo pruskie w Persyi.) Według najnowszych doniesień pana Brugsch z Persyi, poselstwo pruskie wyruszywszy z Hamadanu, dawnicj Ekbatany, gdzie zatrzymało się od 10. do 14. września, przybyło dnia 27. tegoż miesiąca do drugiej głównej stacyi swej podróżnej, do sławnego na cały świat Ispahanu. Wielka liczba osób w orszaku poselstwa choruje na epidemiczną tu dysenterye, a do pogorszenia choroby przyczyniają się jeszcze trudy codziennej podróży, po ośm, dziesięć a nawet jedenaście godzin na dobę. Głównym zamiarem poselstwa jest poznać przemysł we wszystkich jego gałęziach i najodleglejszych nawet okolicach kraju. Poselstwo nie zaniechało jednak oprócz tego zwracać uwagę na wszystko co tylko było godniejszem uwagi pod względem geograficznym, etnograficznym, fizycznym, lingwistycznym, historycznym i archeologicznym, i zebrało już wielką ilość jak największych postrzeżeń. Przyjmowano ich wszędzie ze strony władz perskich z jak największą uprzejmością i serdecznością od wiejskiego keczody aż do książąt gubernatorów prowincyi. Uprzejmość taka urzędników ułatwiła pod wielu względami podróż, która bez tego byłaby była bardzo niebezpieczną. W powiecie Bachtiarok ludu rozbojniczego, strasznego nawet samym Persom, podróżowano nieraz nocą nie doznawszy żadnej przykrości, chociaż zrabowali byli właśnie w tej stronie jedną wieś i wyrzucili jej mieszkańców. Według doniesień Brougscha jest Ispahan najświetniejszem miastem z wszystkich jakie dotąd zwiedzili. Gubernator tamtejszy Wuj cesarski wysłał swego wezyra na przeciw na powitanie poselstwa i wprowadził je osobiście do miasta i kazał umieścić w „ósmym raju“ to jest w pałacu szklannym z ogrodem z czasów Szacha Abbasa. Muzułmanie, chrześcianie i żydzi spieszyli z usługami wszelkiego rodzaju obcym przybyszom, bez czego byliby zmuszeni błąkać się samopas w ulicach nieznanego miasta. Za parę dni wyruszy poselstwo z Ispahanu do Schiras, a ztamtąd do ostatecznego kresu swej podróży, portu Bender Buszyrskiego.

Dodatek tygodniowy Nr. 48.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

1) Piśmiennictwo w Galicyi. Do piśmiennictwa w Galicyi, zapisy bibliograficzne od roku 1849. Litera K. (c. d.)
2) Obrót handlu krajowego. Przywóz i wywóz towarów w roku 1859 w wschodnich obwodach Galicyi.
3) Starostwo Sanockie. Dokument z r. 1402 i kilka lat późniejszych. Wypis z metryk koronnych zawierający rewizyę Starostwa Sanockiego uskuteczniona roku 1565 przez Krzysztofa Sokołowskiego, starostę rogozińskiego, na mocy ustawy z r. 1563.

Kostarowiecki i Beski (Folwark.)

Główny Redaktor *M. Szczeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.